

REMISSVAR

# FRIHET FRÅN VÅLD, FÖRTRYCK OCH UTNYTTJANDE - EN JÄMSTÄLLDHETSPOLITISK STRATEGI MOT VÅLD OCH EN STÄRKT STYRNING AV CENTRALA MYNDIGHETER (SOU 2025:28)

## BAKGRUND

RFSL Ungdom har beretts möjligheten ge synpunkter på betänkandet Frihet från våld, förtryck och utnyttjande - en jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter (SOU 2025:28). Vi tackar för möjligheten.

RFSL Ungdom har tidigare givit synpunkter på betänkandet SOU 2024:21: Ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld där vi ställde oss positiva till betänkandets förslag om att inte skapa ett separat jämställdhetspolitiskt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck. RFSL Ungdom tillstyrkte den föreslagna formuleringen av det sjätte delmålet.

RFSL Ungdom välkomnar att utredningen lyfter civilsamhällets betydelse i arbetet mot våld mot barn och unga. Vi delar bilden att det krävs samverkan med aktörer som möter unga i deras vardag för att verklig förändring ska kunna åstadkommas.

Civilsamhällets organisationer besitter unika kunskaper och erfarenheter. RFSL Ungdom organiserar barn och unga som är hbtqi-personer och vi har värdefulla perspektiv när det gäller grupper som riskerar att osynliggöras, såsom unga hbtqi-personer. Denna kompetens måste tas tillvara i det gemensamma arbetet, utan att ansvaret förskjuts till civilsamhället att erbjuda det stöd som dessa barn och unga behöver. Genom kunskapsspridning och metodutveckling finns det möjligheter till en effektiv och framgångsrik samverkan mellan stat, region, kommun och civilsamhället. En framgångsrik samverkan kräver långsiktig, hållbar och tillräcklig finansiering av civilsamhällets insatser.

## SAMMANFATTNING

RFSL Ungdom tillstyrker utredningens förslag i sin helhet, men önskar vissa förtydliganden.

- Hbtqi-personer bör nämnas uttryckligen som grupp för att minska risken för osynliggörande.
- RFSL Ungdom välkomnar utredningens fokus på unga samt förtydligandet att förskolan och skolan är särskilt viktiga för våldsförebyggande arbete och för att främja jämställdhet, men efterfrågar ett sådant perspektiv även när det kommer till de pågående reformerna inom skolväsendet.

### 1. HBTQI-PERSONER SOM GRUPP BÖR NÄMNAS UTTRYCKLIGEN

Vi ser positivt på utredningens insatser att göra strategin mer inkluderande och uppskattar detta viktiga steg framåt, men vi instämmer med RFSL i deras remissvar, om att det viktigt att tydligt nämna hbtqi-personer i strategin, eftersom det är avgörande för att säkerställa att hbtqi-personer får rätt stöd och skydd. Detta eftersom en heteronormativ förståelse ofta kan begränsa vilken hjälp du erbjuds som våldsutsatt. Därför behövs ökad kompetens, resurser och tydlig kommunikation från offentliga aktörer och i synnerhet i strategin som kommer att vara det dokument som används på regional och kommunal nivå.

### 2. SKOLAN OCH FÖRSKOLANS ROLL I DET VÅLDSFÖREBYGGANDE ARBETET.

RFSL Ungdom är positiva till utredningens slutsatser. Vi tror att strategin är ett mycket viktigt steg mot att förebygga våld, förtryck och utnyttjande. Vi tror att fler utredningar skulle gynnas av de perspektiv som lyfts i utredningen. I synnerhet SOU 2024:81 samt SOU 2025:19. Utredningen nämner att förskolan och skolan är särskilt viktiga för våldsförebyggande arbete och för att främja jämställdhet. Vår förhoppning är att denna strategi kan genomsyra arbetet med de nya reformerna inom skolan och lärarutbildningen och att skolans och förskolans roll inte underskattas när det kommer till dessa viktiga ämnen. RFSL Ungdom har tidigare lämnat remissvar på dessa utredningar och vår förhoppning är att förslaget till denna jämställdhetspolitiska strategi mot våld kan agera inspiration för hur de tidigare utredningarnas förslag kan anpassas efter denna strategi och att förslagen harmoniseras.

## ÖVRIGT

RFSL Ungdom ställer sig mycket positivt till förslaget om att inrätta ett nationellt samordningscentrum mot våld vid Jämställdhetsmyndigheten. Vi ser ett stort behov av samordning och helhetsperspektiv i arbetet mot våld, särskilt för att bättre kunna möta unga hbtqi-personers komplexa erfarenheter. Många unga hbtqi-personer befinner sig i situationer där olika våldsformer samverkar – till exempel hedersrelaterat förtryck. Att få hjälp och stöd i sådana situationer kan vara särskilt svårt, och därför krävs en samlad och inkluderande struktur som gör det lättare att se hela bilden av en individs utsatthet. Ett nationellt centrum med tydligt ansvar skulle kunna förbättra samverkan och stärka både kompetens och resurser i hela landet.

Vi delar även utredningens syn på vikten av en gemensam strategi för arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, samt människohandel. Att särskilja hedersrelaterat våld riskerar att skapa nya gränser mellan problem som ofta hänger ihop – och det försvårar arbetet för både yrkesverksamma och de som söker stöd. En sammanhållen strategi är särskilt viktig för unga hbtqi-personer som ofta har erfarenhet av flera typer av våld och riskerar att falla mellan stolarna om ansvaret delas upp. En gemensam strategi ökar också förutsättningarna för att arbeta intersektionellt, förstå maktstrukturer och identifiera olika former av utsatthet, vilket är avgörande för att skapa ett tryggare samhälle för alla unga.

Dock delar RFSL Ungdom Socialstyrelsens uppfattning<sup>1</sup> om att en nationell strategi och handlingsplaner på området behöver omfatta de specifika former av hedersrelaterat våld och förtryck som hbtqi-personer kan utsättas för. Liksom Socialstyrelsen noterar RFSL Ungdom att utredningen inte lyfter att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck omfattar tvångsäktenskap och omvändelseförsök av homo- och bisexuella flickor och pojkar, kvinnor och män, samt transpersoner.

Även när det kommer till förslaget om den förstärkta uppföljningen vill RFSL Ungdom lyfta Socialstyrelsens kommentar om att det är angeläget med indikatorer som fångar upp samhällsutvecklingen både gällande olika våldsformer och utsatthet i olika grupper, samt olika gruppers tillgång till stöd och skydd, till exempel när det kommer till hbtqi-personer, nationella minoriteter och utlandsfödda.

## AVSLUTNING

Utredningen lyfter att det, trots samhällets långtgående ansvar, finns omfattande brister i efterlevnaden av lagstiftningen, och stödinsatser för våldsutsatta barn och vuxna är ofta otillräckliga, ojämlika och behöver göras mer tillgängliga i hela landet. I egenskap av en civilsamhällesorganisation som bedriver direkt stödverksamhet gentemot en målgrupp med särskild utsatthet i samhället ser vi ett stort behov av ökade och långsiktiga resurser. Men även att vi i egenskap av en barn- ungdomsledd organisation ska bjudas in till konsultationer eller för att regelbundet inkluderas för remissyttranden. I målgruppen som utredningen talar om ingår många av våra medlemmar och vi för deras talan.

---

<sup>1</sup> Socialstyrelsens yttrande över slutbetänkandet Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter (SOU 2025:28)

Vi tackar för frågan om att yttra oss över betänkandet och ser fram emot fortsatt dialog i dessa viktiga frågor.

Stockholm den 24 juli 2025

Elias Fjellander, förbundsordförande RFSL Ungdom